

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve...
Egyes száma 5 kr.

Előfizetési helyek:
TBLUGDI K. LAJOS és társai...
KUTASI IMRE könyvnyomdája

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
Hirdetési díj...
Kéziratok vissza nem adandók.

A középiskolai nevelésről.

- Két cikk. -
II.*

Ily részlet-tanulás (pardon a barbár szóért) folyik Vörösmartyból, Shakespeare-ből, Göthéből és így tovább. De sőt irodalomtörténeti compendiumaink sem nyujtanak többet zagyva névhalmozás, chronologicus rendbe szedett szóátírásnál és egy sereg lantpengetőnél, a kikkől azt hiszi a diák szegény feje, hogy az mind szemem szedett szellemóriás, a kivel okvetlenül kell megismerkednie. Innen ered kritikai tájékozatlansága egy csomó irodalmi phrasista burkolt felszínes irodalmi tanulással keverve, a mely nem tudja megkülönböztetni a kortársainak hatást csináló poétát, a százados hatással bíró magasabb rangú költőtől, s ezt azon lángelmétől, kinek művei nem generációkra és századokra, hanem örökidők számára vannak magírva, — a mig t. i. az emberek az esztétikai szépségen gyönyörködni fognak.

Ez a »Bildungs-schwindel« egyik faja!
A praktikus, vagy realis tudományokkal, hová a történelmet is számítjuk, sincs különben. A történelem kerüli az egyetemes felfogást, objectivitást és helyi vagy országos használhatóságra szorult. Ha végig lepozuk a közközben forgó kézikönyveket, azokban háboruunk hosszú sorozatán kívül alig van valami más. A mely királyunk sok a háboruja, az hát a híres ember. XII. Károly, Nagy Frigyes, Napoleon előadásánál extasisba esik tanár, tanítvány egyaránt.

Hogy e jó urak puskáporos sportja tönkre tette népeiket — ki törődik avval?

Mint ha a népek kulturális hivatása nem volna más, mint kaszárnyákba és csatahelyekre liferálni a szükséges emberanyagot! Innen van, hogy még intelligens ember is közönyösen állhat a milánói dom alatt, Velezében csak a piszkos lagúnákat csodálja és Versaillesban a strázát keresi.

E harezias történelmi stílus nagyon kiméletes övével szemben, de ríkióan szenvedélyes az ellenséges nemzetek iránt. Ugyan mondtak-e már jót tankönyveink a törökökről? Olvassuk el egy Nagy Károly jellemzését francia, majd német, utána angol szempontból. Milyen nagy jellem ott, mily más itt. Magasztalni valót találunk egy politikai kalandorban, a minő p. o. Alcibiades volt, de iszonytató színekkel leírunk egy Dózsa Györgyöt, mert a népnek felszabadításáról idő előtt ábrándozott.

Csak jelezni kívántuk tankönyveink elfogult pártoskodását, mely lassanként beszűrődik az ifjú elméjébe és csinál belőle szenvedélyes pártembert, de nem objectiv gondolkozó, mivellettelket.

Igy sorra vehetők a középiskolai studiumokat, ha terünk engedné. A phisika a lenesék fénytörésével, a fény sarkításával bibelődik, de néhány hasábon végez a látás törvényeivel, elméleti számításokba bocsátkozik, a midőn a diák az égnek legközönségesebb csillagképeit sem ismeri. A természetrajz sejtékről és összehasonlító bonczatról praelegál, a midőn a tanuló a legközönségesebb mezei virágnak, követnek, nem bírja megadni difinitióját nagyító üveg, csiszolás és segédkönyv nélkül. A vegytanban rendkívül sokat foglalkoznak a parány elmélettel, de semmit sem adnak az élelmiszerek (tea, kávé, bor, sör stb.) vegytanára, beszélnek a lithiumról, iridiumról, de a növényi és ásványi mérgekről, gyógyító hatással bíró vegyületekről vajmi

keveset! Pedig erre nagyobb szükségünk volna, ha tápszereink és gyógyító szereink vegytani hatását, átalakulását ismernők, mintha tudjuk, hogy van a világon durranó gáz, meg kettő szénasavas bromoxydul stb. effélé.

A mathematicában trigonometriával, logarithmussal, holmi Napier és Newton meg Gauss-féle tételekkel, az algebraban a mértan alkalmazásával gyötirik azt a diákot, ki nem tudna 28x32 fejben kiszámítani.

A geographia, geologia tájékozottságot, statisztikai számcsoportokat, heggyezikek lezajlását követeli ugyanattól a tanulótól, ki zóna-kalauz nélkül nem bírna Nagyváradig elmenni, — vagy magamagától egyetlen dombnak a magasságát eltalálni.

Szóval: iskoláink mindenütt a nagy szempontokat keresik, a tudásos (nem tudományos) mázat, a phrasissokkal beöreg csillogást hajszolják — de az ember lelkének, szívének alapos, minden oldalú intensív művelődését, az egyesnek sajátosságait való kialakulását nem eszabolik! Uj scholastikai szellem kerítette hatalmába iskoláinkat, mely formalismusával, fölületeségével a kedvező átlagokra és procentes kimutatásokra speculáló törekvéseivel, a tanár és tanítvány individualitását lenyűgöző ostromba hurokratismusával elejét veszi a valódi műveltség fejlődésének és széles körökben való meggyökeresedésének.

Talán lesz alkalom még a kulturának széhhomosságáról, századunk kedvező eszméjének visszafogásáról, máskor más gerben többet elmondani — jelenleg az új tanév kezdetén egyelőre a milliókba kerülő tanügyi erkődésnek meddőségére és félszegségére akartam utalni.

A helyes diagnózis: felgyógyulás. — Mivelgésünk aberratiójának felismerése tehát szintén első lépés a helyes útra.

Dr Cz. G.

Belföldi hírek. Tisza Kálmánról az a hír van elterjedve, hogy Parisban van. Bizonyára jól megírja az inkognitóját! — Szizn és z. Baross miniszter nem engedélyez külön vasuti ár-engedélyt a szinészeknek; Pozsony közgyűlése elhatározta, hogy a jövő szini évadban 60 magyar előadás tartassék. Az E. M. K. E. titkári évi jelentése szerint, az egylet vagyona (a fekvő birtokon kívül) 435.233 frt 2 kr volt aug. 1-ig; a lefolyt év tisztá jövedelme 199.132 frt 47 kr., vagyis még egyszer annyi mint tavaly. — K o v á c s K á l m á n nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos, az elhunyt veszpremi püspök fivere, mint értesülünk, birtokán tegnapielőtt meghalt. — A központi egyetem szerb utczai új szárnya teljesen elkészült. A három emeletes új épület most burorozzék s látják el a szükséges felszereléssel, — ugy hogy e hó 15-en átadható a rendeltetésének. A főv. 20 millió kölcsönére azért nem érkezett ajánlat a záros határidőig, mert 6 főv. pénzintézet közösen óhajttárgyalásra lépni a fővárossal. A k o l o z s v á r i Mátyás szobor alapjára 20.871 frt 37 kr áll rendelkezésre; alakítottak egy 35 tagú gyűjtő bizottságot is. — H a l á l o z á s o k. Kovács Kálmán nyug. min. osztálytanácsos, ki Horváth Boldizsárnak legbensőbb barátai közé tartozott, továbbá Bernolák Károly nyug. ítélőtáblai bíró elhunytak. — A K ö k á n u g y. A 42.000 frt elikkasztásával vádolt Kókán János védője, Polonyi Géza beadványt nyújtott be a törvényszéknek, a mely beadványban a volt kereskedelmi miniszternek, gróf Széchenyi Pálnak, továbbá Matlekovits Sándornak, a volt államtitkárnak és Kozma Ferenc miniszteri tanácsosnak, mint a kereskedelmi muzeum létesítési osztálya főnökeinek megidézését kéri.

Külföldi hírek. A francia választások izgalmasak lesznek; a párisi gróf már kiadta nyilatkozatát, a Napoleon Viktorét közelebb várják. Oly sok a trón pretendens, hogy Boulanger egymaga veszélyesebb mindnyájéknál. — I. V i l m o s e s á z s á r emleket t. e. nagy ünnepeké közt ülték meg Greizban. — A német birodalmi kormány már legközelebb a véderő tetemes saporítását fogja a parlamenttől kívánni. Az Oroszországgal szomszédos német területeken uj hadtest parancsnokságot akarnak szervezni.

Franciaországban hatalmas hullámot vet a választási tusa; magában Páris 20 kerületében már eddig is 113-ra megy a képviselőjelöltek száma, Touion 3 kerületében pedig 15 jelölt tusakodik egymással. — A z a n g o l p a r l a m e n t nyári ülészaka penteke este a királyó trónbeszédével, melyet a lord kancellár olvasott fel, berekesztetett. A kolera. Bagdad környékén a kolera mult szerda óta borzasztóan elharapódzott, úgy hogy a halottak eltemetésére nem akad elég ember. N a t á l i a ekirállyá néhány barátjának azt írta, ho y szeptemberben Belgrádba megy, ott házat vásárol s abban állandó lakást (?) rendez be magának.

KARCZOLATOK.

(Az árteki kut. — Pozsonyi élet. — A szegény gentry. — Rakóczy-botja. — Scheffer Nándor, mint tanúbizonyosság.)

Az árteki kut felett még mindig a »V a l ó s z i n ű s é g « fátyla lebeg.

Hát nincs ember, aki meginterpellálja a magistrátust, hogy az a furfangos budapesti inzseller meddig huz-von még az orrunknál fogva?

Ugy látszik, hogy Zsigmondi ur annyira agya fert, hogy kutat már nem is szándékozik farni.

Furfang ez furás nélkül is. Kevesebb lesz az a furás, mint az érte járó f o u r a g e. Így van az, ha a podestában pedig nincs c o u r a g e.

Pozsonyban a panszlavok grassálnak a dunáninneni ev. egyházkerület közgyűlésén.

Harsogó kacaj köz szavazzák le a magyar érzelmi kisebbséget, hozzák meg a magyar nemzeti önézetet arczul verő határozatok egész légióját.

A nyomorultak!

A bérencz sajtó e miatt már az egész protestáns autonómiát fenyegeti, holott a kormányk kellene — ha az egyház gyöngye lesz — egy Rádait tiltetni a gyáva superintendens és felügyelő mellé.

Vasra verni és nem az autonómia szoknya mögé engedni bujni az olyan hunczfutókat, a kik (mint a virágból méz helyett mérges szívó pók) hazaárulásra merítenek alkalmat az autonómia szent jogából.

Valamikor — az elnyomás éveiben — a protestáns autonómia védőbástyája volt a magyar hazaszeretetek, most, az alkotmányos aerában pedig a panszlavizmus és germanizáció bajnokai lesi-puskáskodnak a biztos lőrésék mögül.

Ez nem lehet így. Lutheri és nem lutheráuskoló hazafiságot követelünk, vagy semmit!

Kossuth, Petőfi lutheránusok voltak. A ki lutheránus az ő értelmükben, segítsen Hurbáa szellemének ebrudon való kibodásában.

A lutheránus autonómiának nem lehet arra pátense, hogy a panszlavizmus Sängerei-át allaudó szinpaddal lássa el.

A panszlavok ellen pedig az autonomikus egyház eszelekedjék ez irányban, vagy pedig — ha a Szentiványi egyh. felügyelő türelme olyan hosszú, mint a szentiványi-ének, a Geduld hazafisága pedig csupán Geduld-hazafiság — alijon elő a belügyminiszter a pandarjaiával.

A pozsonyi disznóságok képeznek a töröm pohár utolsó esőppjét.

Ha nem úgy lesz, akkor megérdemeljük a Pozsonyban törtéteket.

A szegény gentry!

Szidják, hogy csaknem kizárólagosan belőle töltik be a megyei közig. hivatalokat.

Pedig nem úgy van.

Az általam ösmert vár-megyékben p. o. v á r e s i p o l g á r o k f i a i vezetik a vármegyét. Zólyomban Breznóbánya, Hajduban a hajdu városok, Pestmegyében szép részben a szab. kir. és püspöki városok fiai szolgáltatják a megyei tisztikart.

A gentry különbe nevelésénél, hagyományával fogva van utalva arra, hogy a megyénél hivatalt viseljen. Oda most már különben sem eresztik be képesítés nélkül.

A városi polgárságnak maradnak váro-

sok, közigazgatási hivatalai. Ezekre a gentry se nem pályázik, se nem választatik.

Vagy, ha a városi polgári elemnek reclamáljuk a megyét, nem volna-e logikus, viszont a városoknál engedni tért a gentrynek?

Azt hiszik, hogy realimálai egy osztály számára sem szabad semmit. A dolgok természetes fejlődése majd előideri a kívánatos vegytlést. Főként ha az osztály-különbségek nagy fenntartója és dédelgetője, Tisza Kálmán elveszi tenyerét a szépen folydogálni indult patakcsa árja elől.

Addig a dolgokat nem fejtegetni, de csak é s z r e v e n n i sem jelent egyebet, mint az osztályharcz keserűségét felelesteni.

Telesi Sándor ezredes Thaly Kálmánnak ajándékozott egy botot. — a melybe egy híres libertas-tailler van beleékelve.

Pompás ajándék a függetlenségi eszme hatalmas bajnokának.

Kossuth vesszejét hozza Polonyi Géza, a Rakóczy botját pedig emeli már Thaly Kálmán.

Ezekkel kell levérni a magyar szabadság ellenségeit. Thalynak pedig — ha már ellensége Tisza Kálmán mindennek, a mi »l i b e r t a s « — még inkább módjában lesz azt a háttához verni Tisza Kálmánnak!

A vasárnapi lutheránus banketről olvasuk, hogy azon Szepessy Gusztáv »visszatartotta b i z o n y o s helyről jött azt a vádat, mintha a debr. luth. egyház a germanizációt szolgálná.« Lám — ugymond — még a jó öreg Scheffer Nándor is, a ki ketszégbevonhatatlan magyar érzelme mellett sem tudott a magyar nyelv nehézségeivel teljesen megküzdni, magyarul kénytelen énekelni, imádkozni és magyar predikációt halgatni!

Örvendünk, hogy a h. ágostai év. egyház még Debreczenben is — magyarosít.

De hát abból, hogy »m e g a jó öreg Scheffer Nándor is« (a ki egészen német ajku) megtanult már és »magyarul k e n y t e l e n énekelni, imádkozni és magyar predikációt halgatni;« abból tehát — hogy már Scheffer urat is megmagyarosították a lutheránusok — még egyéb is következnék.

Az t. i., hogy ily szerencsés körülmények között most már nem csak f ö l ö s l e g e s, de határozottan kárbotzatni való i n g e r k e d é s lenne, ezental csak egyetlen egy imát is elmondani — németül!

Bizony nem örvendünk olyan új templomnak, a melyben — a legmagyarabb városban s az itteni zsidók mintájára — németül is szabad beszélni.

De — mondom — ha már Scheffer urat is magyarizálta T. Materny Lajos ev. lelkes ur — az egészen más!

Háromszor: »é l j e n «-neki érte és nem »H o c h ! «

Gili Balázs.

Posta-takarékpénztár.

(Hajdumegyei posta-takarékpénztár 1887-ben.)
A ki csak egy pillanatra is megáll és a posta-takarékpénztárra gondol, — lehetetlen, hogy meg ne látta volna annak a nép életében oly mélyre ható célját, mely czél nem egyéb, mint boldogulásunk, gyermekeink gondatlan jövője, mert azt senki sem tagadhatja, hogy igen gyakran 100 frt is elégséges arra nézve, hogy valamely szorgalmas, iparkodó és józan gondolkodású kis iparosnak megteremtse megélhetésének alapfeltételét.

Ha a posta takarékpénztár még nem lépett volna életbe, mindnyájunknak kellett volna annak életbe való léptetését sürgetni; mert az az ót krajczáros takarékoskodás alapja egy gondolkodó számításnak, egy józanabb életmód elkezdesének, alapja egy nemzeti vagyonnak, mely megmentheti idővel iparunkat, megteremtheti középsztályunk anyagi jólétét, nemzeti megerősedszünk.

Az tartják felőlünk, hogy a takarékoság nem érényünk, hát ezen szomorú vádban van sok igazság, mert gyakran holmi haszontalan külföldi lim-lomra forintokat dobunk ki, de a nélkül, hogy okvetetlen szükségünk lett volna arra. Hogy az ilyen haszontalan dolgokra kibótt pénz évenként mily összegeket nyel el, azt én határozottan meg nem mondhatom,

Vertical advertisement on the left margin for 'KAROLY-ház' featuring decorative borders and text.

a mennyiben nem állanak statisztikai adatok rendelkezésünkre, annyiban bizonyos, hogy ezen összeg milliókat képvisel, melynek csak tízedrésze is képes volna tömördek dobpergést, sok fájós könnyhullajtást megakadályozni. — Ókosan és helyesen kombinálva, használhatnánk vele önmagunknak s gyermekeinknek.

Hogy gyermekeink boldogulhassanak számításunk kell, mert én ösztönösen megvallva, nem ismerem még a földmivelők közt sem családot, mely hetenkénti háztartásából meg nem takaríthatna 5—10 krajczárt. Milyen végtelen öröm azt nézni, midőn először veszik kezeikbe gyermekeink a posta-takarékpénztári könyvecsket. Én ismerem, én láttam ama örömeiket és a perczek igazán szép és drága emlékeim.

Négyen vannak — gyermekek — de mindegyiknek meg van a maga posta-takarékpénztári könyvecskéje. Ez a könyvecske egy valódi mehkaptár, melybe ók, a kis méhecskék krajczárként hordják a mézet. — Lassan gyilkol ugyan a kincs, de hiába, minden áldást hozó munka lassu, egy nap alatt senki sem építheti fel az urnák hajlékát.

Az apróság közül akármelyik ha kap akárcsak egy vörös, vagy egy fehér krajczárt, mint ók magok mondják, azonnal nekem adják, hogy helyezzem el a posta-takarékpénztárba, a hol még a végrehajtó bácsi sem bánthatja. Én rendszeren megtoldom néhány krajczárral, így kerül a kis összeg a posta-takarékpénztári lapra. Sorba megy ez, mint a madár etetés, egyiket sem rövidítem meg, ha ma egynek, holnap másnak szaporítom tökéskéjét. A munkát ha elvéggeztem, újból kezdem.

Legboldogabb volnék akkor, ha életem hátralevő napjait osztatlanul a posta-takarékpénztárnak szentelhetném. Szívesen vennék vándorbotot, lekem teljes odaadásával járnék faluról-falura, megmagyarázom a mi áldott szívtől természetü népünknek, hogy micsoda is ez a posta-takarékpénztár és én megvagyok győződve, fáradságom nem maradna gyümölcstelen, utam hasonlítana egy szerencsés hittérítő utjához.

Hajdúvármegye területén volt 1886 évben 16 posta és takarékpénztári közevű hivatal. Az év végén volt 477 betevő, a betétek darab száma pedig 2364. Elhelyeztetett 9007 frt 34 kr, visszafizetett 4750 frt 09 kr, így a tiszta megtakarítás: 4257 frt 25 kr. Ezen eredmény végtelenül csekély, Hajdúvármegye anyagi viszonyával szemfelle arányban hiányos, azt látszik mutatni, hogy vagy nincsenek a megyei lakosok kellőleg a posta-takarékpénztár célja felől tájékozva, vagy pedig áll az, hogy a takarékoság még sem erőtünk. Legyen az egyik, vagy a másik, mind a kettő nagy hiba.

1887-ben a posta takarékpénztári közvetítő hivatalok száma 19. A betevők 817 és a betétek darab száma 3163. Elhelyeztetett az év folyamán 20,536 frt 39 kr, visszafizetett 11,272 frt 58 kr, ennek folytán a tiszta megtakarítás 9263 frt 51 kr. Ezen eredmény sem kielégítő, még is az 1886. évi eredményhez képest az emelkedés elég szép.

Elhelyeztettek az év folyamán: Debreczen városban 10,310 frt 88 kr, Kabán 2906 frt 66 kr, Páspók-Ladányon 1205 frt 46 kr, Debreczen-Peterfián 1085 frt 08 kr, Hajdú-

Böszörményben 978 frt 90 kr, Nádudvaron 869 frt 20 kr, Hajdú-Dorogon 553 frt 90 kr, Hajdú-Szoboszlón 388 frt 64 kr, Hajdú-Nánáson 377 frt 50 kr, Hadházon 374 frt 52 kr, Földesen 301 frt 50 kr, Balmaz-Ujvárosban 246 frt 50 kr, Vámos-Pércsen 219 frt 50 kr, Debreczen-vaspályán 200 frt, Tegláson 181 frt 70 kr, Egyeken 149 frt, Tetétlenen 94 frt, Csegén 90 frt 10 kr és Sámszonban 1 frt.

Visszafizetett az évfolyamán: Debreczen városban 4691 frt 19 kr, Kabán 1295 frt 90 kr, Hajdú-Böszörményben 927 frt 11 kr, Páspók-Ladányon 899 frt 87 kr, Debreczen-Peterfián 659 frt 55 kr, Nádudvaron 742 frt 65 kr, Hajdú-Nánáson 392 frt 55 kr, Hajdú-Szoboszlón 347 frt 74 kr, Debreczen-pályaudvaron 298 frt 50 kr, Hajdú-Dorogon 226 frt 10 kr, Vámos-Pércsen 202 frt 78 kr, Egyeken 106 frt 67 kr, Hadházon 94 frt 80 kr, Földesen 92 frt 38 kr, Balmaz-Ujvárosban 88 frt 70 kr, Tegláson 20 frt, Tetétlenen 14 frt 19 kr és Csegén 11 frt 30 kr.

Sámszon az egyedüli közvetítő hivatal, a hol visszafizetés nem eszközöltetett. Az elhelyezésnél nagyobb összeg fizetett vissza: Debreczen-vaspályán, Hajdú-Nánáson.

A legnagyobb megtakarítást Debreczen városa mutatja 5682 frt 69 krt, Kaba 1610 frt 76 krt.

Az 1886—1887. évi tiszta megtakarítás 13,320 frt 76 kr.

Vidonyi József,
m. kir. posta- és táviró tiszt.

HELYI HIREK.

* **A vármegyéről.** Hajdúvármegye közgazdasági bizottsága f. hó 9-én tartja rendes havi ülését. F. hó 10-én számonkérőzést tart a főispán, f. hó 30-án pedig megyei őszi közgyűlést tartatik. Hajdúvármegye legnagyobb adófizető polgárainak a virilisi névsor összeállítására alapul szolgáló névsora elkészült s a kiadóhivatalban szept. 8-ig közszemlélésre van kitéve, a felszámolásokat az igazoló választmányhoz címezve beadhatók. Az igazoló választmány 9-dikéi. Nézők: a mikor azok, a kik adójuknak kétszeresen leendő számláira igényvel bírnak, ott szóval vagy írásban jelentkezhetnek.

* **Ifjúsági mozgalmak.** Az összes debreczeni tanintézetekben javában folyik a növekedés beirattása. Különösen a kollégium környekén észlelhető pezsgő életkétség. — A felsőbb tanuló ifjúság körében is megindultak a korteskedések. Az olvasó egyesület könyvtárnok jelöltjei: Csánky Benjámin 4 th. és Kőrösi Bertalan 2 jh. A jogászségi egyesület meg csak egy elnökjelöltje van s ez Galánffy János 4 jh. hívei zöld leveles fehér tollal viselnek jelvényül.

* **Kossuth Lajos**, hazánk nagy fiát nevénapján, augusztus 25-én Erdőszegezen és Erdőfalván a képviselő-testületek egyhangulag díszpolgárrá választotta. B-Diószege Kossuth Lajos nevénapját polgári ballal is megünnevelte, mely fényesen sikerült és a legnagyobb rendben folyt le, többen voltak 300-nal. Tiszta bevétel 111 frt 10 kr, kiadás 38 frt 61 kr, tiszta jövedelem 77 frt 49 kr. Voltak többen, kik felül fizettek. Legelső szónok Kassa Ignác volt, ki lelkes szavakban éltette Kossuthot.

Molnár János lelkes is szép beszédet tartott. — Még egy Kossuth-ünnep rendezését tervezzi az a bizottság, mely Lajos napján a fővárosi ünnepélyeket rendezte. Szeptember 21-én érik meg Kossuth Lajos születése napja 87-dik évfordulóját s ezt lakomával és táncszállal akarják megünnepelni. Ezutal az egyetemi ifjúság nagyobb részvételére számítanak. Követésre méltó példa a vidékek is!

* **Ministeri rendelet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet hozotta ki. — az állami felsőbb leányiskolák tantervének kötelezett heti óraszámát tárgyában: Tapasztalván azt, hogy az állami felsőbb leányiskolákban a tantárgyfelosztásnál az egyes tanári testületek kebelében igen nagy eltérések mutatkoznak és a munkakör arányos felosztása gyakran mellőztetik, a testület egyes tagjainak kötelezett óraszámát következő módon állapítom meg: 1. Az igazgatók a vidéken első rendű felsőbb leányiskoláknál hetenként 12, másodrendűnél pedig 15 órát kötelesek tanítani. 2. A felsőbb leányiskolák férfi tanítói heti 20 óráat kötelesek tanítani. 3. A tanítóknak köztül az igazgatóknak heti 12 órai tanításra és 6 órai felügyeletre, a többiek pedig 16 órai tanításra és 8 órai felügyeletre kötelesek. Előnyben részesíthetők azonban azon tanítók, kik az internatusban, mint nevelők is el vannak foglaltva. 4. A rajz, szépirodalom, zene, torna és női kezimunka órái az elméleti tantárgyak órához képest 4:3 arányban osztandók be, mihez képest péld. tisztán zenét tanító tanerő heti 24 órára van kötelezve. 5. A heti óratervezés minden iskolánál úgy készítenőd, hogy minden tanerő minden iskolánap tanítson, hogy így heti órai egyenletek legyenek a hét napjaira elosztva. 6. Előre nem látott helyettesítések esetén leányiskolában nem lévén szabad a növekedéseket a rendes tanítási idő letelte előtt szüjjel bocsátani, szükséges, hogy minden tanerő minden iskolánap a tanítás kedzetére az iskolában jelen legyen, még azon esetben is, ha különben első órája nem is volna.

* **Szintársulatunk** ugyan kitűnő vendégek előtt játszott M.-Szigeten. A történelmi társulat díszgyűlésének alkalmával Thaly Kálmán fejezte ki tetszését a jó összjáték felett, aug. 30-án pedig Károly Lajos főherceg nézte meg a „Böregér“ az operette előadását s így szót tavaoztak Somló Sándorhoz és Rakodczay Pál művezetőhöz, kik a kijárásnál állottak: „Igen jels társulat; nagyon jól játszanak. Örülök, nagyon örülök, hogy ez eó adást meghallgathattam. Nagyon tetszett, nagyon jól múltam!“ Szintársulatunk dícsőségének örömdünk s reméljük, hogy a buzgó Valentin Lajos igazgató e dícsőségnek folytattatását időzenni időithon, Debreczen városában!

* **Az erdőóri szakkvizsga** Debreczenben, a megyeházban, okt. hó 21-én reggeli 9 órakor veendi kezdetet. Mindazok, kik ezen szakkvizsgát letenni szándékoznak, hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamódványait a vizsga székhelyére nevez illetekes kir. erdőfelügyelőhöz nyújtsák be.

* **Pénzbüntetés** a „Götterhalte“ miatt. Szabadkáról írják, hogy a palicsi fürdőigazgatóság mint kirendelt hőség előre értesült, hogy a szabadkai második cigányzenekar

augusztus 18-án palicsi hangversenyt a „Götterhalte“-val szándékozik megnyitni. Erre a fürdőigazgatóság a fürdőhely tisztán magyarokból álló közönségére való tekintetből, előre megállapította a hangverseny műsorát. A zenekar ennek dacára eljártszotta, sőt megismételte az osztrák himnusz! A fürdőigazgatóság ezért e napokban 80 frtnyi bírságot szabott a cigányprímásra. Követendő példa minden városra nézve.

* **Amerikai szőlővesszők.** A földmivelésügyi miniszterium közteszi, hogy amerikai szőlővesszők az 1890. év tavaszán a következő árakon és feltételek mellett adnak el ezer darabonként: 1. Riparia sauvage (csak anyanyak) sima 5 frt. 2. Riparia sauvage (csak anyanyak) gyökeres 20 frt. 3. Vitis solonis (csak anyanyak) sima 15 frt. 4. Vitis solonis (csak anyanyak) gyökeres 35 frt. 5. Viella (csak anyanyak) sima 25 frt. 6. Viella (csak anyanyak) gyökeres 50 frt. 7. Jacquez (direct termő) sima 10 frt. 8. Jacquez (direct termő) gyökeres 40 frt. 9. Herbemont (direct termő) sima 25 frt. 10. Herbemont (direct termő) gyökeres 100 frt. 11. York Madeira (direct termő) sima 20 frt. 12. York Madeira (direct termő) gyökeres 60 frt. 13. Othello (direct termő) sima 50 frt. 14. Othello (direct termő) gyökeres 125 frt. Ezen árakban a csomagolás és a feladó vasuti állomásig való szállítás költségei is befigyaltatnak. A mennyiben a külföldről szállítandó szőlővesszők árai időközben csökkenének a fent közölt árak is megfelelően mérsékelhetni fognak. A szőlővesszők vételére és vasuti szállítási költségei utánvétel mellett fognak a megrendelőktől beszedetni. A megrendelő alvétel magát annak, hogy az esetben, ha az utánvétellel küldött vessző-szállítmány átvétele iránt bármilyen okból nem intézkednek, a miniszterium a vesszők vételéről a felmerült összes szállítási és egyéb költségekkel rajta behajthassa. — A kecskeméti és istvánbeli szőlőtelepek kivételével a többi állami szőlőtelepekről szőlővesszők csakis phylloxera zarlat által községekbe adnak ki. Phylloxera-zár alatt nem lévő területekre csakis a kecskeméti és istvánbeli telepekről s innen is csak sima vesszők fognak kiadatik. A megrendelések eszközésére kitűnő megrendelési ivenk adatkak ki. A bélégmentes megrendelési ivenk fel által a rovatok megfelelő kitöltése mellett aláírandó és a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumhoz legkésőbb folyó 1889. évi szeptember hó végéig beküldendő. Később érkező megrendelések figyelembe nem vétetnek.

* **Szaj és körömfajás elfojtása** végett a földmivelési miniszter elrendelte, hogy a vasuton vagy hajon szállítandó hat hónapon aluli borjúkat, vasuti vagy hajóállomásra kirendelt szakértő a fölrakás előtt szabályszerűen vizsgálja meg.

* **Elő állatok a postán.** A posta október elsejétől fogva elvállalja kisebb emlős állatok szállítását is a beföldre és Németországba, ugyanoly feltételek mellett, megfelelő rekesz, viz, elegend hozzá adásával szállít a posta marmótát, mókust, teengeri malacot sat., felteve, hogy az állatok szállítás közben ki nem szabadulhatnak. De a felvétel felől esetről esetre az illető postahivatal határoz.

* **Szőlő-szállítás.** Szállításra csak tiszta és sérte len szőlő alkalmas, mert egyes rom-

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

A „szellem-óriás.“

— Humoreszk. —

Nem mondom, vannak emberek, kik minden csekély osztobaságon tudnak józón nevetni: a mesét a melyben egér macskát, nyul agarat kerget, s teve keresztül buvik a tőfokán, vagy melyben tojást költ a kakas; a feszült várakozások is melyek semmivel végzőnek természetesen szemmi vonatkozással becses „én“ünkre, mindig roppant tetszetős dolgok szoktak lenni; és ebben csakugyan igaz volt a fiatal ironok.

Egy alkalommal az iró klubban — folytatá — asztaltársam egy modorra regényíró és én egész véletlen valami tréfás témára akadtuuk, mely egy érdekesítő regény csiráját rejte magában, mire hatalmas eszmecsere s gondolatvadászat kezdődött.

Csakugy gomba száma termett az elmes, megkapó eszme, melyeket kölcsönösen kihelyeztünk, mellőztünk, elfogadtunk, — s a leleményes bonyodalomból végre kivevélkeve, előállt a regény mely érdekfeszítően: „A halva született nagymama“ címet nyerte.

Mondhatom, rendkívül kezdtünk egymás iránt érdeklődni s el sem váltunk többé egymástól!

Együtt tartottunk hazafelé is, mind ketten magunknak akavra tulajdonítani a dícsőséget, először tréfálva majd kissé gorbóban úgyhogy a lehető leghidegebben váltunk el s kis hja hogy meg nem botoztuk egymást.

Két nap múlva levelet kapok: „Náthássy Taksony“ — a regényünk hősnéke a neve — „éjjel nappal szüntelen a fejemben motoszkál, kérem ránduljon ki hozzám s kezdjük meg együtt a regényt!“

Nem teit bele egy fertály óra, én össze csomagoltam a haj, fog, bajusz és subiczkos kefelet és fésűmet s vonatra ültem: elég az hozzá meg is érkestem szerencsésen.

Illyatos kora reggel. — A regényíró dol-

gozó asztalánál ült s olyanokat kezdett asi-tozni, hogy majd kifizomodott az alkacpájája természetesen a reflex hatás sem maradt el mert én két egész oktávával mélyebbre és legalább három 4-ed taktussal hosszabbra s könnyezőség nyújtottam.

Erre aztán elkezdett holmi egymást babrálni, tisztem fel azt az izletesebbek között, tollkésével a körmeit nyiszálta, meg megropogtatta ujjait, a papírolott csattogtatta, vagy a vonalzóval lapigatta tenyerét, legyet fogdosott, hogy papírfarkot csináljon nekik, pastilákat mászolt s időközönként az orrán amely futyni is tudott, remítő nagy tömeget bocsátja ki a levegőnek.

Es ez így tartott ezután folyton sehogysem tudtunk a dologra térni én fel voltam már izgatra s a tikkasztó szobai légben elkábulva forrt a vérem.

Az étkezés oly silány volt, hogy némely ételmezeket otyában bellett elköltenem, úgy látszik nem annyira vendégnek mint inkább szellemnek tartott kivel időközönként kért tetszés szerint idézetni lehet, a dolgon aztán úgy segíték, hogy egészen átadtam magam a regénynek, s ebed idején mind azt a mit a csöndes órákon felidézek feltalaltam, munkatársannak egy hasznom volt belőle nem tudtam mit eszem.

„A szellem óriás“ csillógó pénzemet semmit erő hamisításokkal váltá fel, eszememet, gondolataimat mosolyogva rakta zsebre... e mellé 23° R. hőségű szobában tartott egy ocsmány majom miatt, mely hogy el ne szökjék, nem engedé kinyitattai az ablakokat.

Egy alkalommal már úgy érzém, hogy szélhűdés környékez s a régen elfojtott harag egész hatalmában tört ki belőlem, melyhez a Stromboli, Aetna, Vezuv, Hekla, Jorullo, Cotopaxi moraja csak holmi szunyog dongás.

„Vagy én, vagy a majom!“ — ordítottam — „Válásszonn!“ s a székparóval oda döftem a könyvtárgolcán gubbasztó majomhoz mire az rikoltva ugrott a regényíró nyakába.

Éa végképen kimerülve, csaptam be magam után az ajtót s szobámba menekülék. — Gondolat gondolatot úgy, egyik lehetetlen tervtől a másik esztelen tervhez menve zavart

fejfel és heves izgatottságban végre azon mely álmok egyikebe estem, mely alatt az ember a lélet iránti minden érzését elveszti és mely időköz tartama alatt az élet fel van függesztve.

De mindez nem sokáig tartott. — A regényíró még itt is felkeresett, fecsegett és trécselt — a mű eszméjétől, irodalmi becséről, megkapó bonyodalmánál, melyben a hőst már az első lapon megüti a guts, csak egygyel nem volt tisztában a bonyodalnak sarkpontjával, hogy mi okból tagadja ki Náthássy Taksony az ő kedvenc keresztnevet az örökségből.

Nagyon egyszerű — mondam egészen belehevelve — tegyél fel, a fia látogatóba megy a keresztapához a mezei jószágra.

Ebed után az öreg ur szokása szerint újságokba temetkezve elszundikál karos székében.

Egy légy rá száll az orrára. A felháborodott Kóbi a legyet el akarja kergetni, de véletlen úgy oda vágja öklét a keresztapapa ugorka orrához, hogy az harsogva ebred fel s azt gondolva, hogy keresztfia csufoztúzott vele, elúzi és kitagadja.

A szellem óriás végtelen hévvel szorítva meg kezemet, önmegelégedetten távozott.

El akartam aludni, — de az irtoztató hőségben most már nem jött álom szememre, egy remítő sejtelmem támadt agyamban.

Talán mig levelek befutotték a kemenczet, — észrevettem továbbá, hogy a regényíró gyanusan settenkedik a kemence körül, ha ő a „Halva született nagy mamát“ megakarná irni úgy már...

Kiugrottam fekhelyemből — sejtelmem nem csalt, a kemence be volt fűtve s a szén-gőz elzárva; a nyomorult!

Gyorsan öltözökdek. — Künn már szürkült.

Menekülni akartam... messze, messze, meddig csak lábaim bírnak. — Az ajtó be volt zárva. És most mit volt mint tennem, mint nyitott ablaknál ágyamszélére ülve bevárni a reggelt. 6 óra felé reggelt hoztak, — a kavé

lott, rothadt szemtökre mehet, lett is. Azért előtt jól meg kellett gondoskodni, volabb fekvő helytani, akkor kosztzelra a Spiegelka'masoknak postán is szállított pen kell a kosztzártokeket kivaloglyempapirosra közönséges társasáriba, hogy szorveszélyez ez is egy réteg szőlővesszők melyek mar kommszéktelek ismet vább míg a kosztzártokeket is papirbelespapiros vesszőtöltek. A jnk be. Ily módon küldeni.

* **Előfizetés** sógorság agnaitettel a magyarorszemistert összesen nyara* című műgy az egyházi, sokan mily keveskónság és sógorságával; tudvanapig még nincstejle: egészében igyekeznek: elhamónke megírásá vezetes s mindvalónak ábraköltséket, de így és elismert válltozó, egyházi és szabályával ismven készítené szüksegesnek angol nyelvű kérdőkönyvet az egyes felekezetek igyekeztem a falketni. kézikönyvtalomegyezék: Erettek. Szólok a törzs, rokonságsógorság fogalmát és sógorsági viszbeszelek a rokonszássági akadály és sógorsági tiltótenetet, tekintetmáj jog szabályrok törvényre, kánonjog törvény egészen a római teráni szinhatban tekintettel levén, zott vagy polgársógorság szabályatyák devonatkó r e s z. Magyaror a házassági tiltó részben kellő tév házakban törv vala-felekezetek mainak rövid fel veszem: a) az e hitv. evangélikus római katolikus görög-katolikus kezeitei s rezle kinél kimutatom, rokonságnak és sógó föltétel alatt sem konok és sógors dispensatiót? 3. kelhetnek egybörög keletieknel való számitások is ujra minden különös nyit helyenek módozatán rokonsági és sógó büntető-törvény szabványairól beszél valóban felől val e tárgyra rekedtem, hogy m mind a val egyzersmind a kéze kezében. — adásomban, min gosságra töreke fvt. az előfizetési kert-utca 1079. előfizetőmnek t. pokban bermet

Ford: Publik Ernő.

Szabászati tanfolyam szept. 1-től fogva.

PLANK ÁGOSTON
DEBRECZEN.

czegléd-utcán, színházzal szemben.

Ajánlja az őszi és téli időnyre olcsó, szabott árak mellett, dúsan felszerelt raktárát. Legújabb divatu női ruha szövetekben, mosó velezek, diszek, szállások, fűzők, bodor és egyéb pipere cikkekben. Színes fehér, himző- és kőő pamutokban, téli kendőkben, rövid- és szövő árakban.

Bizományi raktár női Glacée keztyükben.
1 pár csattos és tambeür 1 frt, 1 pár 2 gombos 65 fr.

SAJÁT NŐI VARRODÁMBAN

készülnek idegen kelmékből is, a legfinomabb kivitelű női ruhák. Jaquet-tek, felöltők, Mantillek igen mérsékelt árak mellett.

Szabászati állandó tanfolyamom

szeptember hó 1-én kezdődik, a hol minden egyes tanítvány 30 nap alatt, egy bécsi Chablon szerint, (drék linea), szabászati rajzban, szabászatban és mértékvevésben, oktatást nyerhet, ez idő után, minden tanítvány, sajátkezűleg, bármely alakra, derekat szabhat.

Tanítási díj Chablonnal együtt 12 frt 50 kr.

Minták bérmentve küldetnek.

Összes szabó kellékek.

Ez raktár emmaváz, elifon, toli és pamut vásznakban.

Nagy takarékoság.
LONDONI KÁVÉ.

A legfinomabb túrított kávémagokból Angolhonban előállítva, kávétüredék és hulladékból; tökéletesen helyesíti a nyers kávé és daczára olcsóságának nagyon jó, erőteljes, zamatos és izletes tejes kávé képez; olyat a melyet alig lehetne a legfinomabb és nagyon drága kávéfajtákból kiállítani.

Kapható:
Csanak József, Geréby Fülöp és Rickl József Zelmós uraknál.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből

mint legkiválóbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós. — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
— 1 kis " " " " " 65 "

Keil Alajos Bécsből,

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresítő szert kemény padló számára, —

Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda,

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. e.

FOG-ELIXIR, FOGPOR ÉS FOGPASTA

FÓTISZTELENDŐ ÉS KEGYES

„BENEDEK-RENDŰ” SZERZETESEKTŐL

Souallic i apátság Girondéban.

Prior: Dom Maguelonne

2 arany érem:

Brüssel 1860. — London 1864.

A legmagasabb kitüntetések.

Feltaláltott: 1373-ban Prieur Boursaud

Prieur áltl.

A főtisztelendő és kegyes „Benedek-rendű”-ak fog-elixirjének minden napi használata, — egy pár csoppyi adag egy pohár vízben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyítja a lyukas fogat, melyek ismér fényt és szilárdságot kölcsönöz a mellett a fogtust erősíti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tiszteleg szolgálatot teszünk a midőn figyelmőt ezen régi és hasznos készítményre felhívjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedül egyszer a fogfájás ellen.

Ház alapított 1807-ben. **SEGUIN** Bordeaux 106 és 108, Rue Croix de S quey.

Főgynök:

Kapható minden nagyobb illatszertár-kereskedésben, gyógyszerár- (drogue) kereskedésben.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI

MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAI
Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Karoly ház. — Ajánlja mag t mindentel

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére.

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott iveket,
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZMŰVEKET
arany, ezüst és színnyomatban;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomtatáshoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” ez. hírlapban legolcsóbban számítva köztesznek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyomda tulajdono

NYOMTATÁS LONDON

DÍSZOKLEVÉL 1871

DEBRECZENBEN, Főpiacz

Nyomtatott KUTASI IMRE könyvnyomdaiban. Debreczenben, 1888.

SZ. NAGY KAROLY-ház.

1889.

Közvetlen
Helyben és pör
egy éven
Nagyid éven

Egyre szö

A leg szilárd
ten kálomény
1864. szö
szö — a szerkeszt
mentre 18

Közvetlen
szö — a szerkeszt
mentre 18

Sze

A legjobb
francia népd
Egy legényröl
— szerelt
rette.

A hia as
gény anyjának
gény rea állot
szívét kivette
ban felbukik,
anya-szív me
san: »Jaj, ju
fiam!»

Kortésbo
ség, irodáigaz
konez, sáp, pr
nak a lelketle
ségnek, mely
tött a kormány
let is kell. A
lekre talál, a
ban senki sem
csak személyn
ki Mátyás kir
dárjlesztőnek,
»Akkor még
virradóra.»

Es a gon

meglette.

Riszabli
tyás király
dicsőítette és
kopott ruhába
el az ünnepegy
Mert He
Mátyás király
hasznit hozza
véderőtörvény
lett tartott ve
»Mátyás
év előtt sem
rától, bár ho
hogy az csak
kedést nyjt.

De az or
lás veszélyétl
tasztrófa felé
Tista Kálmán
felette hasonl
— és elmond
jének főérvét

»hogy a
nem lehet és
menyek szerin
Végnl Ti
király mezébe
tett — és elr
tőjét a közige
ségege mel
rály is kikötö
gabirák anyag
latlan emberek

Meghamis
dicsőségét, tör
mint így meg
és magyart, a
zudva, sárba d
szólalnak a né
Sándor!

A közvé
másik balladáb
szív, nem az e
Ejzen Heg
Senkiuek
mit tarthatott
kulturától Bé
volt, nem kell
bennünket elny

Pénzügyi
gelni az ország
tén balgaság
költségeit a
mi a bécsi pol
árait.

Az állami
zott érv pedig
még naiv tudá